

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5 uri zvečer. Uredništvo in upravnništvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četr leta K 1.—. Za vse druge države in Ameriko K 5'60.— Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljal na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Inerate, naročnino, reklamacije pa na upravnništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati Brezimi dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštnine proste. — **Inserati:** štiristopna petit-vrsta za enkrat 12 vin. za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inserati po dogovoru. Inserati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plačujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjavi: „Sava“, Kranj. Čekovni račun pri c. kr. pošto-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Vojna z Italijo.

Brezuspešni sunki pri Sv. Martinu.

Dne 5. septembra.

Po brezuspešnih napadih na visoko planoto Lavarone in na tolminsko mostišče je delovanje Italijanov vidno pojenjalo. Izvzemši artiljerijske boje se je včeraj samo pred južnim delom imenovane mostišča vršil omembe vreden boj. Sovražnik je bil kakor vedno odbit. Enako usodo je imel vprizorjeni italijanski napad na območje Dolomit od alpe Böden proti Innichenriedlu.

Včeraj so razvijali Italijani na Doberdobski visoki planoti živahnejše, toda docela brezuspešno delovanje. Potem, ko je njihova artiljerija vseh kalibrov ljuto obstreljevala posamezne prostore, so poskusili že dopoldan več sunkov ob cesti zapadno od Sv. Martina. Vse smo odbili. Naša artiljerija je proti umikajočemu se sovražniku uničujoče delovala. Proti večeru je postal artiljerijski ogenj zopet ljutejši, sledili so mu potem zopet posamezni napadi pehote, ki so se vsi z velikimi izgubami za Italijane ponesrečili.

Na južnem Tirolskem smo pognali v beg dve sovražni stotniji, ki ste napadli našo stražo pri Marco.

Ljute kanonade pri sedlu Kreuzberg.

Dne 6. septembra:

Italijani ki so ostali na primorski fronti in na Koroškem v splošnem nedelavni, so razvijali v ozemlju sedla Kreuzberg jugo-vzhodno od Innichena po daljšem odmoru ljuto artiljerijsko delavnost ter so se poskušali tam na več točkah približati našim pozicijam. Do infanterijskih bojev pa doslej ni prišlo.

Pod ljutim granatnim ognjem.

Ne samo naše junaške čete, tudi štabi naših višjih poveljstev so čestokrat izpostavljeni največji osebni nevarnosti. Nahajajo se neposredno v zoni nevarnosti, ker hočejo biti vedno blizu svojih čet, da delijo z njimi nevarnosti in štrapace in osebno vplivajo na potek bojev. Ozka skalnata dolina nas je prisilila, da smo postavili svoje poveljstvo 250 metrov oddaljeno od neke baterije. Zvečerilo se je in štab je šel v šotor ravno k večerji, kar začuje mo tuljenje po zraku in kakih 200 metrov od nas je treščila sovražna 15cm granata na skralovje, to je eksplozija, ki gre skozi mozeg. Marsikateri izmed nas je slišal prikrat tako ob blizu tako raskavo godbo. Oni, ki še niso „duhali smodnika“, so dobili oporo v drugih že vtrjenih tovariših in zlasti v poveljniku. Ko so pokale granate dalje, je ta in oni pogledal malo bolj s skrbjo okoli sebe, ali pokalo je dalje in dalje, strahu nič več, vse z zanimanjem sledi streljanju in poveljnik povsem hladnokrvno ocenjuje sovražne strele po njihovi bližini k lastni bateriji. Celo ura je trajal ta granatni koncert, kosi skalovja so letali po zraku, slednjič so Italijani umolkneli, večerje nismo bili več prekinili, vsi pa smo imeli občutek, da so naši živci vjekleneli v tem strašnem rjoenju in eksplozijah. Naši vrli topničarji na planoti so bili čisto mirni. Vprašali smo jih, ali je kdo ranjen ali ubit. „Nobeden“ se je glasil vesel odgovor vrlega našega moštva.

Število padlih italijanskih oficirjev.

Neka privatna statistika je dognala, da je padlo doslej italijanskih oficirjev: 2 generala, 64 štabnih oficirjev, 138 stotnikov in 478 drugih oficirjev. Število je dognano po osmrtnicah.

Italijanska junaštva.

Italijani streljajo divje. Tudi lepo polje v Št. Andražu in tam okoli po divni ravnini obstreljuje-

jo pogostoma, kakor da bi hoteli pomagati kopati krompir, katerega je še obilo po njivah. Našim kmetom je za krompir več kot za italijanske granate, zato se jih ne boje, marveč kopljejo krompir in ga spravljajo. Devali so ga v vreče in postavili so vreče po vrsti, da je bilo videti, kakor bi bila postavljena po polju rojna črta. Italijanski topničarji so brez dvoma mislili, da je to rojna črta, kajti začeli so kot besni pošiljati granate na te vreče. Nevarne se jim zde na polju tudi kopice. Mislijo, kdo ve, kaj je skrito v teh kopicah, samo ne poljski pridelki, in nanje lete izstrelki italijanskih topov, kakor bi tičala v teh kopicah rešitev Italije in velika zmaga nad sovražnikom.

Novi vpoklici v Italiji.

Italijani letnika 1896., ki bivajo v Švici in Franciji, kakor tudi odpuščeni iz letnika 1895., se vpokličejo. Oni iz letnikov 1892. in 1894., ki so vojaščine prosti se imajo podvreči novemu pregledovanju. Poroča se, da Italija do prihodnje spomladi podvojila efektivne sile na fronti.

Dne 2. septembra se je pričel v Italiji nabor letnika 1896. Oficirska mesta so se pomnožila za 60 polkovnikov, 300 podpolkovnikov in majorjev in 1000 stotnikov. V Rimu se otvori artiljerijski oddelek orožne tovarne Terni.

Krvavi boji pri sedlu Kreuzberg.

Dne 7. septembra.

Sovražnikovo podjetje, ki smo ga pričakovali v okolici sedla Kreuzberg, ni izostalo. Dne 6. septembra zjutraj je pričelo prilično 5 bataljonov od raznih italijanskih brigad napadati naše gorske pozicije med Burgstallom in Pfanspitze. Ta napad smo povsodi krvavo odbili. Sovražnik je izgubil najmanj 1000 mož. Čestokrat sovražna artiljerija prav rada strelja na planinske kočje Alpenvereina. Žrtev tega delovanja je postala tudi Mandronova koča v ozemlju Adamello.

Naše čete so odbile napad na Dobrdob ter pregnale Italijane pri Vermeljanu.

Dne 8. septembra.

V prostoru Kreuzbergsattel je nastal po italijanskem porazu mir. Sovražnikove izgube so

bile večje kakor smo s prva mislili, kajti pri preiskavanju bojišča so naštele naše čete samo pred Pfanspitze, pred Cima Frugoni in Eisenreichkanu na 400 sovražnih mrličev.

Splošni mir na italijanski fronti.

Dne 9. septembra.

Splošni mir traja. V prostoru Schluderbach so naše čete pregnale slabejše sovražne oddelke, ki so se približevale naši poziciji pri Popeni. Takisto ste bili odbiti dve italijanski stotniji, ki ste napadli eno naših oporišč v ozemlju Paralba, ter postreljene sovražne patrolje, ki so hotele na Monte Ciadene.

Avstrijski zrakoplovci nad Verono.

„Times“ poroča iz Verone, da so se prikazali nad mestom avstrijski zrakoplovci. Zrakoplovi so imeli ogrske zastave, katere je prav lahko zamenjati z italijanskimi. Letalce je občinstvo burno pozdravljalo; čisto neovirani so vrgli letalci več bomb na Verono.

Boji po zimi samo ob Soči in na Krasu.

„Stampa“ poroča, da hoče Italija z nastopom zime operacije na tirolski meji omejiti, češ, da je strategična pozicija tam ugodna, nadaljevati pa hoče ofenzivo ob Soči in na Krasu kjer je milejša podnebje.

Italija v zimski vojni.

Iz Pariza poročajo, da prihodnji italijanski ministrski svet se bo bavil z vprašanjem zimske vojne. Boječnost v tem pogledu je povsem nčutemeljena. V velikem gorovju seveda nastopi odmor, ali vojna se bo nadaljevala ob celi soški fronti na Doberdobski planoti. Vlada je poskrbela že od avgusta dalje za vojaštvo za zimo. — Ako je res, da je italijanska armada že preskrbljena za zimsko vojno, čemu potem pa tako stokanje po javnosti radi mraza, radi snega in tak krik: volne, volne?!

Italijanske priprave za vojno po zimi.

„Centra News“ poroča iz Newjorka, da je italijanska vlada svoja naročila za zimsko vojno oddala Združenim državam. Samo volnenih vreč so naročili en milijon.

Veliki boji v vzhodnji Galiciji.

V vzhodnji Galiciji so se Rusi umaknili na Seret.

Dne 3. septembra.

V vzhodnji Galiciji se je sovražnik povsodi umaknil na črto ob Seretu. Naše armade ga zasledujejo. Na državni meji, severno od Zalošč in vzhodno od Brodov, ter v prostoru zapadno od Dubna in volinjskem trdnjaskem trikotu se je sovražnik na celi fronti znova postavil k boju. Naše čete ga napadajo. Tudi pri naših bojnih silah ob gorenji Jasjoldi trajajo boji naprej. Vrgli smo Ruse iz nekatereh ob robu močvirnatega ozemlja napravljenih okopov.

Nemške čete so prekoračile Njemen ter zasedle Grodno.

Dne 3. septembra.

Kavalerija armadne skupine generala feldmaršala von Hindenburga je jurišala utrjeno in od pehote zasedeno mostišče pri Lennewaden, severozapadno od Fridrihštata. Vjela je pri tem 3 častnike in 350 mož ter ugrabila 1 strojno puško. Na bojni fronti severo-zapadno in zapadno od Vilna, so puskusili Rusi naše prodiranje ustaviti. Njihovi sunki so se z neobičajno visokimi izgubami ponesrečili. Jugo-vzhodno od Mereča je sovražnik

porazen. Med Avgustovskim kanalom in Svisločem smo dospeli do Njemena. Pri Grodnu se je posrečilo našim jurišajočim četam, z naglim postopanjem prekoračiti Njemen, ter zavzeti mesto po boju od hiše do hiše. Vjeli smo 400 sovražnikov. Armada generala von Gallwitza je strla odpor sovražnih zadnjih kritij ob cesti Alekšica, jugo-vzhodno od Odelska-Svisloča. Armadna skupina je vjela včeraj skupaj nad 3000 Rusov ter vplenila 1 top in 18 strojnih pušk.

Armadna skupina generala feldmaršala von Mackensena je pri zasledovanju vzela Jasjoldo pri Sjelcu in Berezi Kartuski ter okolico pri Antopolu, 30 kilometrov vzhodno od Kobrina. Avstro-ogrske čete prodirajo južno od Dubovega Blata proti vzhodu.

Plen v Grodnu.

Dne 4. septembra.

Armadna skupina generala feldmaršala von Hindenburga je mostišče Fridrihštata včeraj z nasokom vzela. Vjetih je bilo 37 častnikov in 3325 mož, zavojevanih 5 strojnih pušk. Na obeh straneh Vilje ponavlja sovražnik svoj brezuspešni napad. Zapustil je znatno število mrtvih in ranjenih; vjetih je bilo 800 mož. V Grodnu in okrog njega

so bili še boji. Ponoči pa so se povsodi poraženi Rusi umaknili v vzhodni smeri. Trdnjava in vsi forti so v naši posesti. Umikajočega se sovražnika zasledujemo. V naših rokah je ostalo 6 težkih topov in 2700 vjetnikov. Tudi južno Grodna je sovražnik zapustil črto ob Njemenu. Med izlivom Svisloča in prostorom na severu Bjelowješkega lesa napada armada generala von Gallwitza. Doselej je 800 mož vjela.

V vzhodnji Galiciji in v Voliniji se Rusi ljuto ustavljajo.

Dne 5. septembra.

Rusi se našemu prodiranju v vzhodnji Galiciji in Voliniji ljuto upirajo.

Ruski napad ob besarabski meji se je strl pred našimi zaprekami, pri čemer je bilo več baterij razpršenih. Vzhodno od izliva Sereta je zavzel sovražnik, razsipajoč kakor običajno svoje človeške mase, enega naših jarkov, pa je bil v boju moza proti možu vržen nazaj; pri tem je pustil mnogo mrtvih in ranjenih v naših rokah. Zapadno od Tarnopola so avstro-ogrske in nemške čete v naskoku zavzele obširne sovražne okope. Tudi pri Zalošču smo osvojili rusko oporišče. Vzhodno od Brodov in v Voliniji pridobiva naš napad polagoma na prostoru. C. in kr. bojne sile, ki se bojujejo v trdnjavnem trikotu, so vjele v zadnjih bojih okrog 30 ruskih častnikov in nad 3000 mož.

Na samostanu Budzanow, ki se nahaja sredi ruske fronte ob dolenjem Seretu, plapolja že nekaj dni bela zastava z Ženevskim križem. Že vnaprej se more smatrati, da se ne postavi lazareta v bojno pozicijo; v konkretnem slučaju pa je povrhu ugotovljeno, da so Rusi napravili iz samostana močno bojno oporišče. Nikdo se torej ne bo čudil, če bi prihodnja ruska poročila pripovedovala da smo obstreljevali imenovani samostan navzlic Ženevskemu križu. Sovražnik je tu zakrivil zlorabo mednarodnih dogovorov, ki nikakor ne sme otežkočati našega bojevanja. Na dolenjem Seretu in blizu izliva so se naše čete z vztrajnimi boji utrdile na desnem bregu reke. Iztrgale so nasprotniku močno utrjene pozicije na višavi Zloterija severozapadno Sinkova in vjele dva oficirja in 1400 mož. Pred Trombovlo in Tarnopolom je bilo razmeroma mirno. Severno od Zalošč in vzhodno od Brodov je armada generala Böhm-Ermolija na mnogih točkah predrla sovražno črto. Tu je bilo vjetih 6 ruskih oficirjev, med njimi en polkovnik, in 1200 mož. V Voliniji se bore naše čete v prostoru zapad. od Dubna in pri Oliki. Ruski odpor še ni premagan. Pri c. in kr. bojnih silah severovzhodno Pruzanov se ni zgodila nikaka prememba položaja. Sovražnik se je na celi fronti med Dnjestrom in južnim robom velikega močvirja ob Pribjetu hudo ustavljal in opetovano poskušal s protinapadi povečati moč svoje obrambe.

Nemške čete so izvojevale izhod iz močvirij pri Pruzani.

Dne 5. oktobra.

Med Fridrihštatom in Merečem ob Njemenu je položaj neizpremenjen. Vzhodno od Grodna se je umaknil sovražnik za odsek Kotre južno od Jezjerov. Število vjetnikov ki smo jih ugrabili v bojih za Grodna je naraslo nad 3600. Čete armade generala von Gallwitza pri Mečibovu in južno od tam jugozapadno od Volkovijsk so sovražnika znova porazile ter vjele 520 neprijateljev.

Armada skupina generala feldmaršala princa Leopolda Bavarskega je izvojevala izhod iz močvirnatih ožin jugovzhodno Novega Dvora severno od Pruzane. Tudi dalje proti severu smo napredovali. Vjeli smo nad 400 sovražnikov in vplenili 3 strojne puške. Pod pritiskom naših napadov je opustil sovražnik mostišče pri Berezi Kartuski. V okolici Drohičina in južno od tam se je sovražnik znova uprl. Napadamo ga naprej.

Naše čete so odbile ljute ruske protinapade v vzhodnji Galiciji.

Dne 6. septembra.

Ob besarabski meji in vzhodno od izliva Sereta so Rusi ponovili svoje ljute protinapade. Sovražnik je bil povsodi odbit ter je imel velike izgube. Na fronti ob Seretu in ob naših črtah vzhodno od Brodov in zapadno od Dubna je bojevanje v primeri s silnimi boji prejšnjih dni nekoliko pojenjalo. V okolici Tarnopola smo iztrgali Rusom neki z okopi utrjeni kraj. Naše vzhodno od Lucka prodirajoče čete so pri Oliki napadajoč prekoračile močvirnato preplavljeno nižino Pulovke pod jako težkimi razmerami.

Ob gorenji Jasjoldi se boreče c. in kr. bojne sile so vrgle sovražnika iz njegovih zadnjih okopov južno od reke ter so dospele na več točkah na severni breg.

Napredovanje nemških armad ob Njemenu pri Volkovijsku in Pruzani.

Armada skupina generala feldmaršala princa Leopolda Bavarskega prodira boreč se s sovražnikovimi zadnjimi voji ter je že prekoračila odsek Rose južno od Volkovijska. Tudi močvirnatih ožin pri Smolanicah severovzhodno od Pruzane so premagane.

V ljuti, tudi čez noč trajajoči bitki, so naše čete porazile Ruse pri Podkamjenu in Radzivilowu.

Dne 7. septembra.

Armada generala kavalerije Böhm-Ermolija je porazila sovražnika pri Podkamjenu in Radzivilowu. Napadla ga je na celi 40 km široki in močno okopani fronti ter mu je po ljutem boju, v katerem je prišlo do spopada na nož in na pest, iztrgala grad Podkamjen, višino Mekutra jugozapadno od Brodov, ki je bila utrjena v etažah, pozicije pri Radzivilowu in mnoga druga trdovratno branjena oporišča. Bitka je trajala na posameznih točkah do današnjih jutranjih ur. Sovražnik je bil povsodi poražen ter je mestoma beže zapustil bojišče. Naše čete ga zasledujejo. Število vjetih sovražnikov je prekoračilo 3000.

V vzhodnji Galiciji je morala armada generala grofa Bothmerja odbijati močne sovražnikove sunke.

Ob besarabski meji se je umaknil nasprotnik v svoje precej oddaljene pozicije. Pri Novi Sielici je obstreljevala ruska baterija neko na romunskih tleh se nahajajočo kmetijo. V Voliniji je potekel dan razmeroma mirno.

Ob Jasjoldi so izvojevale naše čete zopet krajevne uspehe.

Rusi so se morali umakniti za Ikvo.

Dne 8. septembra.

V volinjskem trdnjavnem ozemlju je ostal položaj neizpremenjen. Nekateri ruski protinapadi so se v našem ognju razbili. Dalje proti jugu so prisilile naše zmage pri Podkamjenu in Radzivilowu sovražnika, da se je na 90 km široki fronti umaknil za Ikvo. Naše čete ga zasledujejo.

Ob Seretu je prišlo do srditih bojov. Z nadmočnimi silami je udaril sovražnik iz svojih mostiščem podobnih okopov pri Tarnopolu in Strusovu. Pri Tarnopolu prodirajoče Ruse so vrgle nemške čete s protinapadom nazaj. V prostoru zapadno in jugozapadno od Trembowle se boj še vrši. Blizu izliva Sereta so c. in kr. čete, katerim zapovedujeta generala Benigni in knez Schönburg, v naskoku zavzele sovražno pozicijo severozapadno od Szuparke; pri tem so vjele 20 ruskih častnikov in 4400 mož ter vplenile 7 strojnih pušk.

Nemške čete so zasedle Volkovijsk.

Dne 8. septembra.

V okolici Dadsevasi prodirajo naši oddelki naprej. Čete generala von Eichhorna so po boju zasedle nekatere jezerske ožine pri Trokih Novih (jugozapadno od Vilna). Med Jezjeri in Volkovijskom napad napreduje. Vojkovijsk sam in pa višine vzhodno od severovzhodno od njega so osvojene. Vjetih je 2800 sovražnikov, vplene so 4 strojne puške.

V okolici Izabelina (jugovzhodno od Volko- vijska) je sovražnik poražen. Dalje proti jugu prodira armada skupina generala feldmaršala princa Leopolda Bavarskega proti odseku Zelvianke in Božanke. Sovernovzhodno od Pruzane prodirajo avstro-ogrske čete po močvirnatem ozemlju proti severu. Vjetih je bilo okrog 1000 sovražnikov.

Dubno zasedeno.

Naša domobranska kavalerija je vkorakala v Dubno.

Dne 9. septembra.

Naš napad v Voliniji napreduje. Včeraj smo prodrli rusko tronto severno od Olike. Dubno drugo oporišče volinjskega trdnjavnega trikota je zavzeto. V mesto je včeraj vkorakala avstrijska domobranska kavalerija. Zaporni forti, ki leže ob reki navzgor so v naši posesti.

Armada generala von Böhm-Ermolija je prodrila ob gorenji Ikvi in čez Novi Aleksinjec.

Ruske sile, ki so v prostoru zapadno od Trembowle prodrle čez Seret, so bile po večini zopet vržene nazaj. V boje, ki so se tu vršili proti sovražni premoči, so posebno uspešno posegli nemški gardni bataljoni, katerim zapoveduje polkovnik von Leu. Pri zavzetju sovražnih pozicij pri Novi Sjelki Kostukovi, o katerem smo že poročali, je odlično sodelovala kavalerija pod vodstvom fml. von Brudermanna, boreča se peš. Oddelki naših čet, ki se bore v ozemlju Jasjolde, so dospeli do Mihalina, južno od Rozanov.

Ljuti boji na severu. — Nemške čete so pognale Ruse za Zelvijanko.

Dne 9. septembra.

Med Jezeri in Njemenu se sovražnik trdovratno brani. Naše čete se bližajo Skidlu. Južno od Njemena se je sovražnik izognil porazu s tem, da se je umaknil za Zelvijanko. Na zapadnem bregu se nahajajo le še zadnja kritja. Armada skupina generala feldmaršala von Hindenburga je vjela 3550 sovražnikov ter vplenila 10 strojnih pušk.

Tudi tu je večinoma dosežena Zelvijanka med boji s sovražnimi zadnjimi kritji. Južno od Rozane je izvojevan prehod čez Rozanko. Avstro-ogrske čete prodirajo dalje skozi gozd severovzhodno od Sijelca.

Pri Homsku je izvojevan severni breg Jasjolde. Vsled našega prodiranja proti severu primoran je zapustiti sovražnik svoje pozicije pri Berezi Kartuski. Med starovskim jezerom in kanalom Dnjeper-Bug smo pridobili nadalje na prostoru.

Sovražnik, ki je južno od Ostrova prodril čez Seret je bil na svojem severnem krilu vržen nazaj.

Drugi opalčenski poziv v Rusiji.

Ruska дума je odobrila vpoklicanje drugega opalčenskega poziva, čim odide prvi poziv pod orožje. Drugi opalčenski poziv (državna bramba drugega poziva) obsega one, ki so bili radi manjših hib svoj čas iz vojaške službe odpuščeni.

Ruske izgube

od začetka vojne so glasom „Baseler Nationalzeitung“ sledeče: 223.172 oficirjev (padlih 43.124, ranjenih 161.443, pogrešanih 18.605) in približno 5 in pol milijona vojakov.

Kriza v dumi.

Listi poročajo: Kriza v dumi se je tako poostрила, da je postala kriza že v najbližnjem času neizogibna. Vlada ima samo še dve poti; ali duma razpustiti in ustanoviti novo ministrstvo iz članov večine državnega sveta, ali pa se umakniti narodnemu koalicijskemu ministrstvu, v katerem bi bili kadetje merodajni, zastopnika brez portfelja pa bi imeli tudi socialisti. To zahtevata centrum in levica dume. Vihar v zadnji seji dume je bil tak, da so morali sejo za dlje časa prekiniti in poslopje vojaško zastražiti. Člani dume so pod policijskim varstvom in je za slučaj odstopa ministrstva odločeno, da se jih bo skrivaj čuvalo. Vodja kadetov, Miljukov, se imenuje kot naslednik zunanjenja ministra Sasonova, Šingarjev je že odklonil finančni portfelj na mesto Barka.

Polivanov o novi ruski armadi.

„Vossische Ztg.“ poroča: Londonske „Times“ priobčujejo razgovor z ruskim vojnim ministrom Polivanovom, ki je dejal: Obžalujem, da ne morem v London, kjer bi konferiral z lordom Kithe- nerjem, ki je po mojem mnenju največja avtoriteta na polju armadne organizacije. Mi zbiramo sedaj novo armado, ki bo štela dva milijona mož, potrebujemo pa za izvežbanje teh čet najmanj toliko časa kakor Angleži. Naše armade se polagoma umikajo na nove pozicije. Zanimanje se predvsem obrača na Vilno, kjer se bo najbrž bila pomembna bitka. Vse je pripravljeno za zimske boje. Nove armade bodo nastopile spomladi. Najboljše je položaj ostro premotriti, ter vse, kar je potrebno, ukreniti. Mi nočemo postati nervozni. Petrograd je proti eventualnemu napadu popolnoma zavarovan.

Car na čelu ruske armade.

Ruski car je prevzel vrhovno poveljstvo ruske armade. Dejanski zapovednik pač ne bo, ampak postavil se je na čelo svoje armade zaradi moraličnega utisa, ki ga bo to napravilo na armado in na ves narod.

Prevzetje poveljstva je car sporočil prezidentu francoske republike z naslednjo brzojavko: „Stopivši danes na čelo mojih hrabrih armad, mi je posebno na srcu, izreči Vam najodkritosrčnejše želje, ki jih gojim za velikost Francije in za zmago njene slavne armade.“ — Prezident Poincaré je odgovoril: „Vem, da misli Vaše Veličanstvo, prevzemši osebno poveljstvo svojih junaških armad, nadaljevati združenim narodom vsiljeno vojno do končne zmage. Pošljem Vašemu Veličanstvu v imenu Francije najtoplejše želje.“

Veliki knez Nikolaj Nikolajevič je moral odstopiti. Imenovan je za podkralja v Kavkazu in vrhovnega poveljnika ruske armade, ki se bori proti Turkom. Nikolaj Nikolajevič je reprezentant vojne struje . . . Njegova odstranitev bo imela morda poleg vojaških tudi politične posledice.

„Daily Mail“ javlja iz Petrograda, da je veliki govor, ki ga je imel car pred nekoliko dnevi za vojno in prevzetje vrhovnega poveljstva armad, pomenita naznanilo nove faze v vojni. Vrhovno poveljstvo je zdaj na novo organizirano in imajo vso moč v rokah generali Evert, Ruskij, Aleksejev in Ivanov.

Petrogradska brzojavna agentura javlja, da se je začelo novo grupiranje ruskih armad na vseh frontah.

Iz Rotterdama javljajo: Ker so ruske čete na nekaterih krajih začele s protiofenzivo, se sklepa, da municijska kriza pojenjuje ali pa je že premagana.

Prememba v vodstvu ruske armade. Veliki knez Nikolaj Nikolajevič ni več vrhovni poveljnik.

Car Nikolaj je izdal na velikega kneza generalisima sledeče lastnoročno pismo: Začetkom vojne so me nagibi višje vrste zadržali, da nisem sledil želji svoje duše in se postavil na čelo armade. Zato sem Vam poveril vrhovno vodstvo vseh bojnih sil na kopnem in na morju. Pred očmi cele Rusije je Vaša Visokost tekom vojne dokazala neomajno hrabrost, ki je vzbudila globoko zaupanje in vzvišene želje vseh ruskih ljudij in ki je spremljalo Vaše ime v

vseh neizogibnih premembah vojne sreče. Breme domovinske službe, ki mi je je naložil Bog, mi vелеva danes, ko je sovražnik prodril v notranjost države, da prevzamem višje poveljstvo nad četami v vojni, da delim s svojo armado napore vojne in da rusko deželo branim pred udarci sovražnika. Pota previdnosti so neznana, a moja dolžnost, moja želja me utrja v tem sklepu, kateremu so vzrok oziri na državno korist. Vedno ostrejša sovražna invazija na zapadni fronti zaateva pred vsem najintenzivnejše koncentriranje vseh vojaških in civilnih oblasti ter poenotenje vojnega zapovedništva z občnim delovanjem elementov državne uprave, kar odvraca našo pozornost od južne fronte. Spričo tega položaja spoznavam potrebo Vaše pomoči in Vaših svetov na naši južni fronti in Vas imenujem za podkralja v Kavkazu in višjega poveljnika kavkaške armade. Izrekam Vaši Visokosti mojo iskreno hvaležnost, kakor hvaležnost domovine za trud, ki ste ga prestali v vojni.

Veliki knez Nikolaj je na armado izdal naslednje dnevno povelje: Hrabra armada in mornarica! Danes se je vzvišeni najvišji poveljnik Njega Veličanstvo car sam postavil Vam na čelo. Klanjam se Vašemu junaštvu, ki ste je dokazovali več kakor eno leto. Izrekam Vam svoje presrečno, toplo, odkrito priznanje. Ker Vas bo vodil sam car, ki ste mu prisegli zvestobo, verujem trdno, da doprinesete nova nedosežna junaštva. Upam, da bo Bog od današnjega dne svojemu izvoljencu podelil svojo vsemogočno zmago prinašajočo pomoč. Podpis: Generalni adjutant Nikolaj.

Car Nikolaj je izdal z dne 5. t. m. datirano dnevno povelje na armado. Glasi se: Danes sem prevzel vrhovno poveljstvo vseh oboroženih sil na morju in na kopnem, ki operirajo na bojišču. S trdno vero v božjo milost in z neomajnim zaupanjem na končno zmago, bomo do skrajnosti izpolnili sveto dolžnost, ohraniti domovino in ne onečastiti ruske dežele. Dano v glavnem stanu. Podpisan: Nikolaj.

Nova ruska fronta.

Londonški listi javljajo baje iz petrogradskih vojaških krogov, da je ruska armada sedaj dospela do one fronte, katero namerava po ruskih načrtih držati. Nemška ofenziva da je vsled neugodnega ozemlja v zadnjih dneh znatno popustila.

Preveč municije.

Angleški listi vedo povedati, da je bilo v zadnjih tednih odposlano iz Amerike toliko municije, da je ruska vlada odredila naj se transporti iz Amerike za 14 dni ustavijo. V Vladivostoku se nahaja baje 54 velikih parnikov, ki so do vrha natovorjeni z orožjem in strelivom, ki ga še ni mogoče izkrcati.

Zavojevanje železniškega omrežja od Rige do Lvova.

„Lokalanzeiger“ javlja, da piše „Times“: Glavni namen nemške in avstrijske armade je zavojevanje železniškega omrežja od Rige do Lvova. Okrog Grodna je položaj vznemirljiv. Nevarnosti je zlasti od Mereca do Piaskega, ker so tam umikajoči se Rusi neprestano izpostavljeni frontalnim napadom. Ruska protiofenziva na Vilno je bila odbita. Nemci so vsled ugodnega terena in velikega števila strojnih pušk z malimi silami odbili ruske napade in nadaljujejo svoje operacije na Grodno.

Nemško-francosko-angleška

Boji na zapadni fronti.

Dne 7. septembra.

Pri nekem uspešnem, z minami izvršenem napadu na sovražno sapo severno od Dixmuidena, smo vjeli nekaj Belgijcev in vplenili 1 strojno puško. Severno od Soucheza smo odbili slaboten sovražni napad z ročnimi granatami. Francoski sunek pri Sondernachu v Vogezih se je ponesrečil. Živahni strelski boji so se razvili v Champagni ter med Masso in Moselo. Pri nekem napadu sovražnih letalcev na Lichtervelde severno od Roulersa v zapadni Flandriji je bilo 7 belgijskih prebivalcev ubitih, 2 pa težko ranjena. Nemški bojni letalci so strmoglavili pri Cappelu jugovzhodno St. Avolda neko sovražno letalo. Francoska letalca sta mrtva.

Odličen uspeh nemških čet v Argonih. — Bombardiranje Londona.

Dne 9. septembra.

V Argonah so vdarili včeraj naši württenberški in lotarinški polki severovzhodno od Vieille le chateau k napadu. Jurišajoča pehota, katero je izborna podpirala artiljerija, je zasedla na nad 2 kilometra široki fronti in 300 do 550 m globoko sovražne pozicije in več oporišč, med njimi od Francozov često omenjeno utrdbo Marie Therese. Vjetih je bilo 30 častnikov, 1999 mož, vpljenjenih 48 strojnih pušk, 54 metalcev min, 1 revolverski top.

V predvčerajšnji in včerajšnji noči smo obmetavali izdatno z eksplozivnimi in zažigalnimi bombami London, doke, ter ostale pristaniške na-

prave in njih okolico. Učinki so bili prav zadovoljivi. Naši zrakoplovi so se navzlic ljutemu obstreljevanju vrnili popolnoma nepeškodovani. Nemška letalska brodograjska so napadla Nancy.

Angleško brodograjsko je bombardiralo Ostende in Westende.

Dne 8. septembra.

Nekaj sovražnih ladij se je pojavilo pred Midlekerke ter je obstreljevalo dopoldan Westende, popoldan pa Ostende. Pred ognjem naših obrežnih baterij so se ladje zopet umaknile. Vojaške škode niso napravile. V Ostende sta bila ubita 2 belgijska prebivalca, 1 je bil pa ranjen.

Oboroženo letalo je bilo severno od Le Mesnila (v Champagni) od nemškega bojnega letalca sestreljeno; padlo je goreče na tla. Letalci so mrtvi. Sovražnikov napad na Freiburg v B. je bil brezuspešen.

Obisk nemških letalcev v Angliji.

Tiskovni urad javlja, da so nemška letala preteklo noč posetila vzhodne grobišče (okraje) ter povzročila požare in nesreče pri ljudeh.

Uničena angleška križarka.

Glasom poročila enega naših podmorskih čolnov, ki se je na morju sešel s podmorskim čolnom 27, je ta poslednji nekako 10. avgusta na zapadu Hebrid potopil neko starejšo malo angleško križarko. U 27 se sam ni vrnil. Ker je že dlje časa na morju, se mora računati, da je izgubljen. Dne 18. avgusta ob 7. dopoldne je neki angleški pasajirski parnik iz topov obstreljeval neki nemški podmorski čoln, ki je s svarilnim strelom poskusil ustaviti v Bristol došli parnik.

Torpedirani „Hesperian“.

Parnik „Hesperian“ je bil dne 6. septembra ob 6. uri 47 minut potopljen.

Iz Novega Yorka poročajo tukajšnjemu listu: Parnik „Hesperian“ je bil na odhodu. Med 304 potniki je bil tudi major Barros, 12 drugih oficirjev in 35 mož kanadskega bataljona, ki so se ranjeni peljali zdraviti v Kanado. Major je povedal, da je 10 minut po pol 9. zvečer nastala na ladji močna eksplozija.

Ameriški konzul Queenstown javlja, da s „Hesperianom“ ni ponesrečil noben Amerikanec, lastniki ladje pa pravijo, da sploh ni nihče ponesrečil.

Državnemu departementu je poslal ameriški poslanik v Londonu, Page začasno poročilo o potopu parnika „Hesperian“, kakor se kaže po izvedbah od ameriške strani. Poročilo baje ugovarja izjavi nemškega poslanika v Washingtonu, da je bil „Hesperian“ bojna ladja ali vsaj oborožen transportni parnik. Ni nobenega vzroka verjeti, da je ta trditev resnična, „Hesperian“ da je bil neoborožen in nezmožen napasti kak podmorski čoln.

Nova blokada Nemčije.

Pariški „Echo de Paris“ javlja, da bodo zavezniki kmalu uvedli popolno blokada vseh nemških obali s pomočjo svojih križark in podmorskih čolnov. Danske „Berlinske Tidende“ potrjujejo to informacijo, s pristavkom, da zavezniki ne bodo postopali po nemški metodi podmorskih čolnov, temveč, da bodo pred vsem, kar najstrožje kontrolirali uvoz v nevtralne države, ter pazili, da te ne bodo importirali več blaga, kakor znaša njih faktična lastna potreba.

Izgube angleške trgovske mornarice.

„Köln. Zeitung“ izvaja iz izkaza izgub angleške trgovske mornarice od začetka vojne sledeče: L 1913. je štela angleška trgovska mornarica 11.328 ladij, obsežnih nad sto ton. Izgubila je torej najmanj 445 odstotkov. Če se računa po vsebini ladij, se izguba še jasneje pokaže. Po statistiki iz l. 1913. so imele angleške trgovske ladje skupaj 21.045.049 ton vsebine; izguba znaša 1.053.128 ton, toraj ravno 5 odstotkov. Povprek so torej Angleži izgubili vsako dvajseto ladjo svoje trgovske mornarice.

Antizeppelini.

Angleška vlada je naročila v Ameriki nekaj zrakoplovov novega sistema, katerim je dal izumitelj Mechen ime „Antizeppelini“. Ti zrakoplovi so 75 m dolgi imajo 8 metrov v premeru ter razvijajo brzino 130 km, tvorijo toraj novi tip „zračnih torpedov“, ki so baje posebno sposobne za uničevanje velikih nemških zrakoplovov.

Turčija proti štirizvezi.

Sovražen podmorski čoln potopljen.

Glavni stan poroča: Naša obrežna stražna ladja „Narsefid“ je potopila s svojo artiljerijo neki sovražni podmorski čoln v Marmarskem morju jugozapadno od Armuldi. Posadke ni bilo mogoče rešiti.

Dardanelska fronta: Dne 2. septembra v odseku Anaforta in Ariburnu slabo streljanje artiljerije in pehote. Naša artiljerija na des-

nem krilu je razpršila sovražni bataljon pri ekserciranju. V noči od 1. na 2. septembra so vdrla naši izvidni oddelki v sovražne jarke, ter so ugrabili mnogo pušk in municije. Pri Sedil Baru smo zasedli od sovražnika ravno izkopani jarek v dolgosti 90 m. Na levem krilu smo prisilili v okolici Kerevidere dva sovražna topa, da sta utihnili.

Dne 4. septembra je pri Anaforti naša artiljerija južno Asmakdera uničila eno sovražno strojno puško. Naše poizvedovalne kolone so na več krajih presenetile sovražne sirelske jarke in zavojevale vse polno ženiškega in brzojavnega materiala. Pri Ari Burnu se ni nič posebnega zgodilo. Dne 2. septembra je sovražnik s kopnega in z morja dve uri brez uspeha bombardiral Alčitepe. Na levem krilu je naš ogenj na sovražnikovi postaji za metanje bomb povzročil eksplozijo. Mina, ki smo jo sprožili, je razdrila sovražnikovo železno omrežje za varstvo proti bombam.

Turška zmaga v Kavkazu.

Iz Erzeruma javljajo, da je sovražnik severno Araksesa poskusil napasti turške čete. Vsled krepkih protinapadov so bili Rusi nazaj vrženi in ko so v neredu bežali, so bili z bombami preganjani do njihovih nasipov. Imeli so velike izgube. 400 pred kratkim vjetih Rusov je prišlo zadnje dni v Simas.

Angleški transportni parnik torpediran in uničen.

Glavni stan poroča: Nemški podmorski čoln je v Egejskem morju torpediral in potopil angleški transportni parnik „Sawsland“. Večji del četa, ki so se nahajale na krovu, je utonil. — Na Dardanelski fronti in na ostalih bojiščih ni ničesar novega.

Italijeni na Dardanelah.

Po došli poročilih je odplulo iz pristana Tarento 117 transportnih ladij, ki jih je spremljalo 16 vojnih ladij. Transportne ladje so peljale vojake in municijo; kam so krenile ni znano. V pristanu se je zbrala ogromna množica ljudi, višji poveljnik mornarice vojvoda d' Aosta, je odhodu prisostvoval in se z toplimi besedami poslovil od vojaštva. Splošno mnenje je, da so tako iz Tarenta kakor iz Brindisija odplule ladje, namenjene na Dardanele.

Turške priprave ob črti Čataldža.

Times javljajo iz Aten: Turške oblasti pripravljajo s pomočjo nemških oficirjev obsežne preplave pred utrdbami ob Čataldži na ta način, da zajezujejo reke in potoke, ki se izlivajo v Črno morje. Te preplave naj onemogočijo približanje artiljerije čadataldskim utrdbam.

Transporti francoskih čet v Dardanele.

Iz Marsilije je odšel nov francoski ekspedicijski zbor 25.000 mož v Dardanele. Drugi ekspedicijski zbor 40.000 mož se vkrcava za Tunis, kjer se vedno bolj razširja upor proti francoskemu gospodarstvu, in kjer so se vršili med domačimi vstaši in francoskimi četami krvavi spopadi.

Odstop poveljnika ruske kavkaške armade.

Dosedanji vrhovni poveljnik kavkaške armade podkralj grof Voroncov Daškov je ataširan carjevi osebi.

* * *

Četverozveza je obupala.

Četverozveza je definitivno sklenila, da na pošlje nove note v Bukarešt, v Atene in v Niš.

Srbski odgovor četverozvezi.

Grški listi poročajo od poučene strani, da je bil srbski odgovor četverozvezi predvčerajšnjem izročen. Po teh poročilih se je Srbija izrekla za zahtevani odstop teritorijev, a s pridržki glede varnosti njenih prihodnjih mej in pod pogojem, da se odstop ne zgodi sedaj, nego šele kadar bodo zagotovljene prihodnje meje. Četverozveza da je s tem odgovorom jako zadovoljna.

Srbski odgovor na noto četverozveze je dotičnim vladam izročen.

Te nič ne razglase o vsebini odgovora. Nekaj se je pa le izvedelo. Že pred nekaj dnevi se je slišalo, da je Srbija domenivši se z Grško, razširila svoje koncesije čez Vardar in hoče odstopiti en del bivšega vilajeta Bitolj, ki pa ga Bolgari celega zahtevajo. Tako srbska kakor grška vlada pa vztrajata pri zahtevi, da mora grško ozemlje imeti direktno mejo s srbskim. Sodi se, da Bolgarija ne bo koj po vsem zadovoljna s to koncesijo. pričakuje se pa nadaljevanje pogajanj in sicer ob izdatnim sodelovanju Venizelosa, čigar gospodarski dogovor s četverozvezo velja za dobro znamenje.

Srbski odgovor četverozvezi ni zadovoljiv.

Četverozvezne vlade so spoznale, da odgovor Srbije ni zadovoljiv.

Vojaške priprave Srbije.

Iz Sofije poročajo, da je koncentrirala Srbija mnogo vojaštva ob bolgarski meji ter ojačila tam

se nahajajoče utrdbe. Iz Amerike je dospelo 1500 Črnogorcev v Solun. Uvrstili so jih v srbsko armado.

Drač.

Italijanski poslanik v Nišu je dobil ukaz, da protestira najodločnejše proti temu, da je prišlo srbsko vojaštvo v Drač.

Milanski „Secolo“ javlja, da so pred Dračem stoječe italijanske vojne ladje dobile naročilo, izkrcati vojaštvo, da zasede italijansko poslaništvo in konzulat.

Srbi zapuščajo Zaječar.

Iz Soluna poročajo, da odpravljajo Srbi iz Zaječara zaloge živil in municije, in jih odpeljavajo v Niš.

* * *

Napetost med Bolgarijo in Srbijo.

Bolgarski poslanik v Nišu je interveniral pri srbski vladi ter protestiral proti nedostojni pisavi in napadom srbskega časopisja na bolgarskega kralja.

* * *

Grška in četverozveza.

Končni dogovor med četverozvezo in Grško glede trgovine in brodarstva Grčije je podpisan. Grška je prevzela dolžnost, preprečiti vojni kontrabant potom postavnih odredb. Četverozveza ne bo delala nobenih ovir prostemu izvozu tobaka in rozin v razne dežele, kjerkoli se je to blago že doslej izvažalo in bo dovolila izvoz iz Angleške in njenih kolonij na Grško vsega tistega blaga, ki ga rabi Grška za domače potrebe. Vsled tega dogovora bo nehalo preiskovanje grških ladij na potu iz enega pristana v drugi pristan. Grška vlada je že predložila zbornici stroge naredbe proti kontrebandi.

Grška vlada za Srbijo.

Poroča se, da je grška vlada sklenila težavni položaj Srbije kolikor mogoče olajšati. „Estia“ javlja: vlada ne meni, da je srbsko-grška zvezna pogodba vsled dejstva, da je Srbija akceptirala predloge četverozveze, razdrta. Opozicijski krogi zastopajo nasprotno mnenje, ker ni dvoma, da je Srbija, sprejemši sklepe četverozveze, podrla temelje, na katerih stoji njena pogodba z Grško.

Centralnim državam prijazno razpoloženje na Grškem.

V soboto so se vršile v Atenah demonstracije proti četverozvezi. Množica med katero se je nahajalo mnogo častnikov, je šla tudi pred nemško in turško poslaništvo, kjer je živahno izražala svoje simpatije. Atenski listi „Akropolis“ poudarja veliko nasprotje, ki obstoja med ruskimi in grškimi interesi na Balkanu. Pridružiti se sovražnikom Nemčije, Avstrije in Turčije bi se reklo izvršiti samomor; narobe, Grška se mora če mogoče pravočasno postaviti na njihovo stran, kajti centralne države bodo zmagale. Avstrija pravi, da svojih starih načrtov glede Soluna ne bo izvršila. Pa tudi, če bi jih, tudi če bi dospela do samega Egejskega otočja, je to še vedno mnogo boljše, kakor pa ruska hegemonija. Avstrija ne bo razbila statusa quo, ne bo skušala asimilirati balkanskih narodov — vse kaže, da je ta monarhija poklicana postati središče velike orijentalne konfederacije.

Grške čete na bolgarski meji.

Iz Niša poročajo: Po vesteh iz Soluna so odšle močne grške čete na bolgarsko mejo, kjer so zasedle važne strateške pozicije.

* * *

Nova pomoč Japonske za četverozvezo.

Francoski listi poročajo, da se pripravlja Japonska na novo akcijo v prilog četverozvezi. Japonske vesti namigujejo, da bo ta akcija zelo dalekosežna. Novi japonski zunanji minister pride baje v London, da se posvetuje z Greyom. V Tokiu so se vršile važne konference med ministrskim predsednikom grofom Okumo in zastopniki četverozveze, nakar je sklical grof Okuma vojni svet. Japonski arzenali delajo za četverozvezo.

„Ruskoje Slovo“ poroča iz Tokia, da je japonska vlada pripravljena poslati v Evropo večjo armado. Med Japonsko in četverozvezo se vrše že tozadevna pogajanja. Čim dospejo poročila japonskih zastopnikov v Londonu, Parizu, Petrogradu in Rimu, bo storila japonska vlada nadaljnje korake.

Nemčija in Amerika.

V nemško-ameriški zadevi je nastal važen preobrat. Nemški veleposlanik grof Bernstorff, je po naročilu svoje vlade v Washingtonu izjavil, da nemški podmorski čolni v smislu obstoječih instrukcij ne bodo napadali pasažirskih parnikov

brez svarila in ne da bi dali nekomatantom priliko, rešiti življenje. — Predpogoj je seveda, da dotične ladje ne skušajo bežati in da se podmorskim čolnom ne uprejo.

Ta izjava nemške vlade bo, kakor vse kaže, imela najdalekosežnejše posledice: spor med Ameriko in Nemčijo je izgubil svojo ostrino in brezdvomno bo cela zadeva skoro mirno in prijateljsko poravnana. — Nemčija je s svojo izjavo dosedanjo metodo podmorskega boja znatno spremenila, akceptirala je od Amerike zastopani princip, da se ladje brezobzirno ne sme napadati in uničevati. Priznanje tega principa bo delovanje nemških podmorskih čolnov brez dvoma znatno otežkočilo, toda Nemčija se je odločila k temu važnemu koraku navzlic vsem stvarnim pomislekom, ker je hotela pokazati, da si želi ohraniti dobre in normalne odnose z Zedinjenimi državami. V tem leži velika zasluga nemške diplomacije. Zadeva sicer ni še popolnoma poravnana. Nemčija je utesnila metodo svojih podmorskih čolnov le glede na ladje, ki prevažajo potnike, Amerika stoji na stališču, da mora veljati isti princip tudi za tovarne (trgovske) ladje, ako se na njih nahajajo nevtralni državljani.

Senzačna konferenca predsednika Wilsona z državnim tajnikom Lansingom.

Reuter poroča iz Washingtona: Predsednik Wilson je posetil včeraj državni departement, kjer je imel razgovor z državnim tajnikom Lansingom. Vladni krogi pripisujejo temu obisku, ki ni bil prejel pripravljen poseben pomen. Za ta dogodek eksistira le en preleden slučaj, namreč obisk svoječasne predsednika Kinleya pri državnem tajniku Hayu.

Spominjajte se naših vojnih invalidov!

Našim vojnim invalidom, ki se vračajo zopet domov, nismo dolžni samo največjega spoštovanja in občudovanja, temveč moramo skrbeti tudi za njih bodočnost in storiti vse, kar je v naši moči, da se jih vpelje zopet v urejeno pridobitno življenje. Vsled tega je ministrstvo za notranje zadeve kakor po drugih kronovinah tako tudi na Kranjskem ustanovilo

„Deželno komisijo za oskrbo vračajočih se vojnih invalidov“.

Mnogoterna in obsežna je naloga te komisije: Ortopedično specialno zdravljenje; preskrba umetnih udov; šolanje nosilcev protez; zagotovitev sprejema in zdravljenja v zdraviliščih, letoviščih in domovih za bolne na pljučih, končno posredovanje dela.

Sestava deželne komisije iz zastopnikov političnega deželnega oblastva, vojaške uprave, avtonomne deželne uprave, deželnega stolnega mesta Ljubljane, deželnega in gospejnega pomožnega društva „Rdečega križa“, zavodov za socialno zavarovanje, javnih in zasebnih korporacij, kakor tudi iz raznih drugih strokovnjakov daje najboljšo jamstvo za to, da se posreči to eminentno socialno-gospodarsko podjetje.

Izpeljava nalog, izročenih deželni komisiji, je pa združena z velikimi stroški. — Nameravani uspeh se more doseči le tedaj v polni meri, če se tudi tukaj postavi že tolikokrat izkazana požrtvovalnost posameznih prebivalcev dežele v službo tega plemenitega dela.

Vsi plemeniti misleči Kranjci se torej naprošajo, da to od deželne komisije že započeto akcijo po svojih močeh podpirajo. Vsako darilo, in naj se zdi še tako majhno, podpira delovanje deželne komisije in tvori dejanje hvalečnosti do naših hrabrih bojevnikov.

Darila se sprejemajo: pri ravnatelstvu pomožnih uradov c. kr. deželne vlade in pri vseh c. kr. okrajnih glavarstvih in pri vseh časopisih.

Predsednik deželne komisije za oskrbo vračajočih se vojnih invalidov na Kranjskem:

TEODOR BARON SCHWARZ,
c. kr. deželni predsednik.

Preskrbljenje kovin za vojne namene.

Bistveni faktor v vojnem načrtu entente obstoji v obkoljenju centralnih sil in s tem doseženege zaprtja dovoza potrebnih surovin.

V mirnih časih smo za izdelovanje municije potrebne kovine po pretežnem delu dobivali iz inozemstva. Ker je ta dobava med vojno za centralni sili če ne popolnoma zabranjena pa vendar izredno omejena so mislili njeni nasprotniki s to ukrenitvijo centralni sili od trenutka izčrpanja lastnih zalog zadržati od izdelovanja municije. Kako zelo so se v tem motili, kaže dosedanji potek vojne ter dosedanje stanje izdelovanja municije, ki je za dolgo časa popolnoma zagotovljeno.

Napaka v preračunanju naših sovražnikov je obstojala v tem, da niso vpoštevali izredno velikih

množin kovin na Nemškem in v Avstro-Ogrski. Današnje stanje tehnike omogočuje, kovine in zlitine, nahajajoče se v različnih oblikah kot zlitine zopet prevesti v stanje, primerno za izdelovanje municije. Ko so torej tvornice municije v mirnih časih potrebo kovin krile na odprtem svetovnem trgu, je bilo treba za preskrbljenje kovin v vojni čisto drugačnim dobavnim virom primerno ustvariti čisto nove organizacije.

V tostranski državni polovici se je v ta namen novembra l. l. na poziv vis. c. kr. ministrstva za trgovino in s pritrditvijo vis. c. kr. vojnega ministrstva ustanovila delniška družba kovinska centrala na Dunaju. V družbeni upravi so zastopani odposlanci imenovanih ministrstev, železniškega ministrstva in c. in kr. inspektorata tehnične artiljerije. Ta zadnje imenovana vojaška oblast stalno nadzoruje službo delniške družbe kovinska centrala, ki se je odrekla pravici, prosto razpolagati z zalogo kovin, ki jih kupi sama in jo prepušča c. in kr. inspektoratu tehnične artiljerije, da jo porazdeli med podelovalce. Delniška družba centrala kovin zaračuna za svoje poslovanje samo majhne, oblastveno dovoljene režijske doklade. Pri likvidaciji eventualno preostali presežek se bo po § 35 pravil odkazal c. in kr. vojnemu ministrstvu za vojnookrbovalne namene.

Spričo teh od družbe prevzetih obveznosti je bila delniška družba centrala kovin od c. in kr. vojnega ministrstva, v sporazumu s c. kr. domobranskim ministrstvom in c. kr. ministrstvom za trgovino izrecno pooblaščen za nakup kovin v namene vojne uprave. Takisto je poverjena z ravnanjem z rekviriranimi kovinami.

Pri nakupu takih kovin, ki pridejo za vojne namene v poštev, prevzame kovinska centrala tudi popolno odgovornost za intencijam vojne uprave primerno porabo materialij. Zlasti je delniška družba kovinska centrala pooblaščen in ji je naročeno, da kupi pri c. kr. centralni revizijski komisiji ali drugim oblastvenim poslovalnicam naznanjene ali ponujene materialije. Od nje povrnjene nakupne cene so določene sporazumno s c. kr. trgovinskim ministrstvom od vsakokrat merodajnih zvez industrijalcev ali od drugih javnih korporacij.

Doslej delniška družba kovinska centrala ni stopila neposredno pred javnost, ker ji je bilo mogoče zadostne množine kovin si preskrbeti dogovorno z večjimi zavodi. Ker pa je sedaj na ta način doseženo blago večinoma porabljeno, je treba torej odpreti naravnost neizcrpne vire v privatni lasti nahajajočih se kovinskih množin. To naj se izprva izvrši potom nakupa iz proste roke, da se čim dlje mogoče izognemo rekvizijske poti. Delniška družba centrala kovin se torej na vse lastnike čistega niklja, bakra, mesinga, tombaka, rdeče litine, bronca in drugih zlitin z bakrom v kakršnikoli obliki naj že prihaja na trg ali se nahaja za privatno rabo obrača s prošnjo, naj se ji te materialije ponudijo v nakup. Ponudbe je za sedaj naslavljati izključno na glavno pisarno kovinske centrale delniška družba (Hauptbureau der Metallzentrale-Aktiengesellschaft) na Dunaju l., Kleeblattgasse 4. Ustanavlja se pa že velika organizacija, ki bo razpolagala s številnimi prevzemališči.

DNEVNE VESTI.

Cesarjevo darilo. Cesar je podaril pogorelcem v Ribnici podporo 3000 K.

Cesarjevo priznanje domobranskim četam. Z Dunaja poročajo: Da pokaže, kako visoko ceni junaštvo in hrabrost svojih domobranskih čet, je cesar odredil, da dobijo sedaj tudi domobranski polki svoje zastave. Zastave bodo izročene posameznim polkom na posebno slovesen način po končani vojni.

† **General infanterije Evgen baron Albori.** General Albori, l. 1838. rojen v Kotoru, je dne 5. t. m. umrl na Dunaju. Pokojni je štel med najodličnejše avstrijske generale in je zavzemal visoka službena mesta kot korni poveljnik, kot načelnik deželne vlade v Sarajevu in kot armadni nadzornik. V častniškem zboru ostane nepozabna njegova plemenita in neutrudna skrbnost, katero je general Albori delil svojim podložnim in nepozabna v mnogih krogih je njegova blagosrčnost, s katero je sprejemal vsakogar, ki se je zatekel k njemu. — Generalu Alboriju se je zelo priljubila naša divna Gorenjska; bival je večkrat na Bledu, v Poljčah in je zahajal skozi 30 let v jesenskem času na love v okolico našega mesta. Zanimal se je za naše razmere zlasti ob času, ko so se vršile priprave za vodovod za mesto Kranj in okolico in ko je viselo vprašanje glede državne podpore na odločitvi. Tedaj se mu je poklonila trojica vodovodnega odseka proseč njegovega priporočila te zadeve na odločilnih mestih. Drage volje je obljubil g. general svojo sopomoč, z vneto se je zavzel za stvar in dosegel, da je bila prošnja mestne občine Kranj za državno podporo v kratkem času in kar najugodnejše rešena. Zategadelj ostani tudi mestu Kranju nepozaben general Albori. Čast njegovemu spominu!

Spomenik našim črnovojnikom ob Drini. Poveljstvo c. kr. črnov. pešp. Ljubljana št. 27 poslalo je kranjskemu deželnemu odboru fotografijo spomenika, ki je bil postavljen po osnutku domačega, pri polku kot računski podčastnik službujočega akademičnega kiparja Josipa Urbanija pri hanu Lieska poleg Višegrada, v spomin na vporabo polka pri zavarovanju Drine. Deželni odbor se je polkovnemu poveljstvu za poslano fotografijo zahvalil v posebnem dopisu sledeče vsebine: „Deželni odbor kranjski se preiskreno zahvaljuje za poslano fotografijo in je z največjim zadovoljstvom vzel na znanje patrijotsko-umetniški čin domačega črnovojniškega polka. Bodi lepi spomenik na vse veke znamenje nepremagljive moči dvo-glavega orla, ter neomajne zvestobe in vdanosti sinov naše ožje domovine do Najvišje cesarske rodovine in skupne avstrijske očetnjave. Deželni odbor čestita polku in njegovemu izvrstnemu poveljniku na delu, ki mu ni enakega.

† **Enoletnik Franc Pavlin.** Iz častniške-prostovoljske šole v Slov. Bistrici smo prejeli sledeče pismo: Padel je v noči med 1. in 2. septembrom na jugozapadnem bojišču enoletnik Franc Pavlin, letošnji sedmošolec kranjske gimnazije zadet od malega kosca šrapnele v glavo. Med svojimi so-bojevniki kot preje med svojimi tovariši v častniški šoli v Slov. Bistrici je bil zelo priljubljen. S svojim zaupljivim, do najpriprostejšega vojaka pri-jaznim in vspodbujevalnim vedenjem si je pridobil splošno priljubljenost. Bil je ugleden vojak. V častniški šoli smo ga imeli vsi radi kot svojega brata; toda srce ga je gnalo od nas k trpinom v fronti in prostovoljno se je javil iz častniške šole k „Marschkompaniji“, kjer ga je tako hitro zadela bridka usoda. Bil je vedno resen, a vendar je znal razveseliti svoje tovariše, kadar je videl da so utrujeni in da jih muči domotožje. Padel si, a Tvoj duh je ostal v nas in ostane, dokler ne pridemo zopet v domače koče, a takrat sledimo Tvo-jim besedam! Tudi mi pojdemo za Teboj, dragi France, na svidenje, dragi kolega! Njegovi tova-riši v enoletniški šoli. Knežević Svetozar.

Vpoklicanje letnikov 1897. in 1865.—1872. Z Dunaja poročajo: Črnovojniki letnika 1897. bodo poklicani (izvzemši najbrž srednješolske dijake) dne 22. septembra pod orožje. Črnovojniki letnikov 1865.—1872. bodo poklicani najbrž 15. oktobra ali pa še le 15. novembra.

Skrivna in tesna pisava v poštnem prometu. Poštno in brzojavno ravnateljstvo (v G.) opozarja z ozirom na odlok trgovskega ministrstva z dne 7. m. p., da uporaba neobičajne pisave (skrivo dogovorjena, hebrejska, s ključem pisava za slepce, ogledalna ali s kako kislino pisana) ali jezika v pismih, koja se morajo po predpisih oddajati od-prta, povroča navadno znatne zamude, največ pa se taka pisma kratkomalo zadrže. V interesu ob-činstva samega je tedaj, da so isto kar najnatanč-neje ravna po teh navodilih.

Najnovejša potrdila o istovetnosti, veljavna od 10. septembra t. l. se dobivajo v tiskarni „Sava“, komad po 3 vin.

Razglas. Z 10. septembrom 1915 stopijo v veljavo novi predpisi za potovanje v jugozapadnem vojnem ozemlju. 1. V „ožjem vojnem o-zemlju“ (južno Tirolsko, Koroško, Kranjsko, Primorsko in Reka) se je izkazati: a) v krajevnem prometu t. j. v političnem okraju biva-lišča ter v neposredno meječih občinah s potrdilom o istovetnosti (Identitätsbescheinigung), ki jo izda okrajno glavarstvo, etapno štac. poveljstvo, orožniška postaja ali pa župan; b) v daljnem prometu t. j. izven političnega okraja s potnim dovoljenjem (Reiselegitimation), ki jo izda okrajno glavarstvo ali pa kako višje vojaško poveljstvo. 2. Za poto-vanje v „širše vojno ozemlje“ (severno Tirolsko, Solnograško, Štajersko in Hrvaško) tre-ba je potnega lista (Reisepass) ter dovoljenja pristojnega vojaškega poveljstva. Potne liste izdaja okrajno glavarstvo, za dovoljenje vojaškega po-veljstva pa je vlagati potom okrajnega glavarstva posebne prošnje, kojim je priložiti potni list. 3. Za vstop v političen okraj Pulj in v trdnjavsko ozemlje Trident veljajo še posebna določila. — Kot potovanje se smatra vožnja po železnici z av-tomobili, vozmi, ladjami kakor tudi pešhoja. Legi-timacijske dokumente je po uporabi oddati zopet izdajatelju kateremu je tudi vsako zgubo takoj na-znaniiti. Podrobna določila bo vsebovala naredba c. kr. deželnega predsednika, ki v kratkem izide.

Razglas. C. in kr. armadno poveljstvo (ar-madno etapno poveljstvo) je odredilo glasom do-pisa z dne 2. avgusta 1915. št. 1157 iz vojno poli-cijskih ozirov sledeče: Po političnih okrajih Radov-ljica, Kranj, Logatec in Postojna je prepovedano vsem civilnim osebam hoditi na goro posebno pa bivanje na vrhah, kopah in razglediščih. Osebe, kakor gozdni in lovski čuvaji, pastirji ali posest-niki njiv, travnikov, gozdov ležečih v gorovju ali na višinah, ki imajo opraviti po svojem poklicu v bližini prej imenovanih prepovedanih krajev, mo-rajo imeti posebno to dejstvo izpričujočo legitima-cijo. Te legitimacije imajo izdajati občinski pre-dstojniki na svojo osebno odgovornost po predpi-sanih obrazcih samo zaupanja popolnoma vrednim prebivalcem občine, da veljajo te legitimacije, mora jih podpisati poveljstvo najbližje žandarmerijske

postaje. Osebe, ki bi se našlo brez take legitima-cije na prepovedanih krajih, se bodo kaznovale najstrožje. Po imenovanih prepovedanih krajih je dalje prepovedano kuriti, če ogenj ni zavarovan tako, da ga je popolnoma nemogoče videti, delati dim, razobešati perilo ali postavljati na daleč vid-ljiva očitvidna znamenja. Prestopki te prepovedi se bodo kaznovali kar najstrožje ne glede na to, da se bodo morebitno kaznovali tudi pred kazenskim sodiščem.

Vnovič se opozarja, da so vojaška skladišča in druga važna založišča zastražena in naj se jim po nepotrebnem nihče ne približuje. Klicu straže se je brezpogojno odzvati, da ne bo kake nesreče.

Prodaja žrebet. Pri poveljništvu c. in kr. ar-madne etapne trenske skupine 7. 13. v Ljubljani (športni prostor pod Tivolijem) se bo prodalo dne 10. septembra 1915. ob 10. uri dopoldne licitacij-skim potom 20 žrebet.

Policijsko ravnateljstvo v Reki je iz zdrav-stvenih ozirov prepovedalo za letos romanje na Trsat preko Reke.

Razglas. Okrajno glavarstvo v Kranju določa s tem do preklica za ves politični okraj Kranj za prodajo blaga, navedenega v naslednjem seznamu, iz se-znamka samega razvidne najvišje cene, ki se jih ne sme prekoračiti. V kolikor se vrši prodaja tega blaga v prostorih ali na sejmiških stojnicah, mo-rajo imeti obrtniki nabite najvišje cene v svojih prostorih, oziroma na stojnicah. Nastopne najvišje cene stopijo v veljavo z dnevom razglasitve in veljajo do preklica v detajlnem in trgovinskem prometu.

Predmet	Enota	Najvišja cena	
		K	v
Jajca	komad	—	10
Mleko	liter	—	20
Surovo maslo	kilogram	3	40
Maslo		3	80
Čebula mala	komad	—	02
na drobno srednja	"	—	04
Čebula debela	"	—	06
na debelo	kilogram	—	64
Krompir	100 "	60	—
na debelo	100 kilogr.	8	—
na drobno	kilogram	—	08

Kdor bi se ne držal teh predpisov, se bo kaznoval najstrožje po določilih obrtnega reda za vsak posamezni slučaj z denarno globo do 1000 K ali z zaporom do 3 mesecev oz. v kolikor ne pri-hajajo v poštev strožja določila §§ 7. do 9. cesar-skega ukaza z dne 1. avgusta 1914. drž. zak. št. 194, po ministrskem ukazu z dne 30. septembra 1857. drž. zak. št. 198, z denarjem od 2 do 200 K ali z zaporom od 6 ur do 14 dni.

Razglas. Vzlic tukajšnjemu resnemu opominu z dne 28. avgusta 1915 št. 18757 se posestniki ži-ta v pretežni večini še vedno branijo odprodati svoje razpoložljive množine pšenice, rži in ječme-na in to baje iz edinega razloga, ker jim je cena prenizka. Vnovič se opozarja na kmetovalcem za-konitem potom zaukazano dolžnost odprodaje in pa na dejstvo, da so prevzemne cene določene za celo Avstrijo v ministrski naredbi z dne 12. julija 1915. drž. zak. št. 196 in to do žetve leta 1916. Kdor proda svojo pšenično do 15. septem-bra t. l. dobi še premijo 1 krono za vsakih 100 kg. Kdor pa proda oves do 30. septem-bra t. l. temu se tudi izplača premija 1 krono za vsa-kih 100 kg. Z dnem 15. septembra t. l. prično se s prislilnim postopanjem in se bodo siloma odvzete množine plačale 10% nižje, nego znašajo v na-vedeni ministrski naredbi določene cene. Vrh tega se bo pričelo proti onim ki svoje zaloge skrivajo in zatajujejo, ter se branijo prodati komisijonar-jem kar sami ne potrebujejo kazensko postopanje. Druga leta je kmetovelec zlasti v gotovih krajih, kar vsiljeval svoje žitne zaloge kupcem, letos pa, ko se gre za velevažno, vsled vojne nujno po-trebno državno akcijo, pri kateri velevala ne samo čast, temveč tudi sveta dolžnost vsakemu, da se ukloni onim zapovedim državne oblasti. ki jih na-rekuje skrb za obstoj države, pa se žal opazuje pri enem delu našega kmečkega prebivalstva, pre-malo smisla za občni blagor in prevladuje skrb za lastno osebo. Proč tedaj, z vsako sebičnostjo, no-bena žrtev v prid celokupnosti naj ne bo prevelika.

Semensko žito. V smislu § 3. točka b. cesar-ske naredbe z dne 21. junija 1915. l. drž. zak. št. 167 se določajo za ves politični okraj Kranj one najvišje množine žita, ki jih smejo podjetniki kme-tijskih obratov porabljati za setev na enem johu to je 75 arov 54 m² sveta:

Pšenice	200 kg
rži	200 "
ječmena	180 "
ajde	120 "
ovsa	100 "
koruze za krmno	200 "
koruze za živež	25 "

Kužna bolezen. Ker se je kužna bolezen na gobcu in parkljih uradno dognala v vaseh Praprot-na Polica in Stražišče se je v zmislu § 24 in 32 zakona o živinskih kugah za okuženi vasi prepo-

vedalo: 1. Vsak promet s parkljato živino. 2. Pro-sto okrog letanje psov, mačk in kuretnine. 3. Na-pajanje parkljatih živali na javnih koritih. 4. Oddaja mleka v mlekarne, katere ne oddajo izključno pa-sterisiranega mleka.

Predpisi za izdelovanje peciva na Kranj-skem. Razglas c. kr. deželne vlade za Kranjsko z dne 31. avgusta 1915. l., št. 23.245, o izvršitvi mi-nistrskih ukazov z dne 11. avgusta 1915. l., drž. zak. št. 230 in 231. Na podlagi ministrskih ukazov z dne 11. avgusta 1915. l., zaukazuje c. kr. deželna vlada: Izdelovanje drobnega peciva ostane za zdaj prepovedano. Obrtniško izdelovanje necukranega preprečenca (vodenega preprečenca je dovoljeno le s posebnim dovoljenjem deželne vlade. — Kruh se sme izdelovati in spravljati v promet samo iz pšenične krušne moke ali iz ržene moke poljubne zmesi teh vrst moke v hlebcih ali štrucah s težo 980 gramov in 490 gramov. — Cena po določilih § 4 iz-delanega kruha s težo 980 gramov se določa na 52 vinarjev, in onega s težo 490 gramov na 26 vinarjev. — Peki in prodajalci kruha so dolžni, na zahtevo oddati kruh v najmanjši teži 70 gra-mov za ceno 4 vinar. — Obrtniško izdelovanje slaščičarskega blaga iz maslenega (listnatega) in droženega testa, ki ima v sebi kot glavno sesta-vino moko, jajca, mast, mleko in majhno množino sladkorja, kakor pogače, potice, predpusni krofi in podobno je prepovedano. Ravnotako je pekem in slaščičarjem prepovedano prevzemati v zasebnih gospodarstvih izdelano masleno (listnato) in dro-ženo testo, da ga spečejo. — Ta ukaz se mora nabiti v prodajalnah in obratovalnicah.

Opomba. Eden najvažnejših predpogojev za srečen izid sedanje vojne je poleg vojaških ukrep-ov ohranitev poljskih pridelkov za preskrbo ar-made in prebivalstva. Ni pa dovolj, da se letošnja žetev spravi, žito zmelje ter sploh poljski pridelki s polja spravijo, temveč treba je tudi vse potrebno ukreniti, da se ti pridelki resnično svojemu smotru ohranijo. Največja nevarnost preti poljskim pridel-kom tudi že potem, ko se nahajajo v skednjih in shrambah, po požaru. Prebivalstvo se zatorej po-novno opozarja k največji opreznosti napram ognju. Skrbno je paziti zlasti na otroke; pa tudi drugim sumljivim ljudem je posvetiti vso pozor-nost, ker ni izključeno, da ne bi sovražnik na ta način skušal oslabiti gospodarsko moč države. Pa tudi sicer je paziti, da se pridelki ne sprijijo ali pokvarijo, bodisi po povodnji ali pa na drug način. Pridelki naj se tedaj dobro in varno shranijo, ker se pri sedanjih razmerah ne more utrpeti niti najmanjša količina in bi se vsaka brezbrižnost v tem oziru znala bridko maščevati.

Pošta za vojake. Poštna uprava naznanja, da je vsled odloka c. kr. trgovskega ministrstva z razpošiljanjem blagovnih vzorcev vojakom na boj-nem polju pod znanimi pogoji dovoljeno tudi na vojnopoštni urad št. 98, ustavljeno pa na sledeče vojnopoštne urade: 26, 31, 58, 59, 60, 62, 77, 90, 96, 97, 105, 107, 108, 126, 130, 140, 143, 154, 155, 158, 160, 201, 211, 504 in 506.

Iz poštne službe. Za poštno oficijantko v Radovljici je imenovana Jadviga Keržan. Preme-ščen je poštni oficijant Anton Babič iz Kranja v Postojno. Poštni oficijantki Francka Majdič in pa Mihaela Horvat sta tudi premeščeni, in sicer: prva iz Radovljice v Kranj, poslednja pa iz Žirov v Bohinjsko Belo.

Požar. V ponedeljek zvečer je treščilo na Vačah v kozolec trgovca in posestnika Ivana Kri-stana. Ker je zgorelo tudi mnogo krme, je škoda velika in le deloma krita z zavarovalnino. K sreči je stal kozolec toliko oddaljen od trga, da se požar ni razširil.

Konj je udaril Primoža Stareta iz Skaručne v sprednji del trebuha tako nevarno, da so morali Stareta prepeljati v bolnišnico, kjer je podlegel poškodbam.

Ponarejeni dvekronski bankovci. Od febru-arja sem krožijo nove ponaredbe dvekronskih ban-kovcev. Falsifikati, ki so na nemški strani datirani „3. avgusta“ na madžarski pa „5. avgusta“ se spoznajo po raznih napakah. Namesto „Dvije kru-ne“ je tiskano „Dvje krune“ v besedi „Kormany-zo“ manjka na „a“ akcent, pri besedi „Fötanaesos“ je na „ö“ samo ena črtica.

Železni novci. Nemški zvezni svet je skle-nil, da se v bodoče kujejo novci po 5 pfenikov iz železa.

Občinska redarja obsojena radi krive ovad-be. Pred deželnim sodiščem v Trstu se je vršila raz-prava proti dva občinskima redarjema iz Imotske-ga radi neke ovadbe, s katero sta bila osumljena dva Imočana žaljenja cesarskega manifesta. Polazalo se je, da je ovadba neutemeljena. Redarja sta ob-sojena vsak na 4 mesece zopora.

Slavnim županstvom!

Najnovejša potrdila o isto-vetnosti, veljavna od 10. septembra t. l. se dobivajo v tiskari „Sava“, komad po 3 vinarje.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrirana zadruga z neomejeno zavezo v LJUBLJANI

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po čistih

Rezervni zaklad
nad K 800.000.

brez odbitka rentnega
davka.

4³/₄ 0/0

brez odbitka rentnega
davka.

Rezervni zaklad
nad K 800.000.

7 52—15

Spominjajte se vsi „Rdečega križa“.

Suhe gobe

in druge deželne pridelke v vsaki
množini po najvišjih dnevnih cenah
kupuje

M. RANT, KRANJ

trgovina mešanega blaga in deželnih pridelkov

Trboveljski in češki premog.

Restavracija pri kolodvoru

priporoča dobro kuhinjo, pristna vina, češko
budjeviško pivo. Lep senčnat vrt.

5 52—37

! Poletje!

Najstarejša
trgovina

Ferd. Sajovic

v Kranju

(poprej J. C. Pleiweiss)

priporoča za

svojo bogato zalogo

modnega blaga, sukna za ženske obleke, kambrika, levantina in batista za
bluze in obleke, ševijotov, kamgarnov in lodnov, šifona, bele kotenine in
platna za rjuhe, cvilha za žimnice, satenastih in pisanih posteljnih odej, kakor
tudi vsega drugega manufakturnega blaga. Volneni robci, pleti, najnovej-
ših vzorcev in najboljše kakovosti. Srajce, jopice in hlače moške.

Svilnati robci najnovejših vzorcev.

2 52—37

Najbolj varno naložen denar v vsem
političnem kranjskem okraju!

Mestna hranilnica v Kranju

1 12—30

obrestuje hranilne vloge po

**Splošni rezervni zaklad
(lastno premoženje) nad
378.000 kron!**

Hranilnica posoja na zemljišča po 5¹/₂% na leto
in na amortizacijo v 45 letih, tako da na primer
dolžnik v teku 45 let popolnoma poplača poso-
jilo 100 kron z obrestmi vred, ako plačuje vsa-
kega pol leta po 3 krone.

Koncem leta 1914. je bilo
stanje hranilnih vlog nad

5 milijonov 337 tisoč kron.

Posojil na zemljišča ter posojil občinam
nad 4 milijone kron.

4¹/₂ 0/0

brez odbitka rentne-
ga davka, katerega
plačuje hranilnica iz
lastnega. Narasle in
nedvignjene vlože
obresti pripisuje h ka-
pitalu vsakega pol leta
— to je dne 30. junija
in dne 31. decembra
— ne da bi bilo treba
vlagateljem se zgla-
šati radi tega pri hra-
nilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg
lastnega rezervnega zaklada mestna občina
Kranj z vsem svojim premoženjem in z vso
svojo davčno močjo. Da so hranilne vloge
res varne, priča zlasti to:

**da vlagajo v to hranilnico tudi so-
dišča denar mladoletnih otrok in
varovancev, ter župnišča cerkveni
denar.**

Ta najstarejši in največji denarni za-
vod na celem Gorenjskem **uraduje**

v Kranju na rotovžu

vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in vsak
tržni dan tudi od 2. do 4. ure popoldne.